

Ausztria ásványvizei

Gombos Gábor¹

ÖSSZEFOGLALÓ

GOMBOS GÁBOR FIATAL SZAKEMBER AUSZTRIAI GASZTRONÓMIAI TAPASZTALATAIRÓL ÍR „AZ OSZTRÁK GASZTRONÓMIA” CÍMŰ DOLGOZATÁBAN. ENNEK EGY KIS RÉSE AZ ÁSVÁNYVIZEKRŐL SZÓLÓ FEJEZET.

INHALT

DER JUNGE FACHMANN GÁBOR GOMBOS SCHREIBT IN SEINER STUDIE „DIE ÖSTERREICHISCHE GASTRONOMIE“ ÜBER SEINE ÖSTERREICHISCHEN GASTRONOMISCHEN ERLEBNISSE. EIN KLEINER TEIL DIESER STUDIE IST DER KAPITEL ÜBER DIE MINERALWASSER.

SUMMARY

GÁBOR GOMBOS, A YOUNG SPECIALIST, WRITES ABOUT HIS AUSTRIAN EXPERIENCE IN GASTRONOMY IN HIS ESSAY, 'THE AUSTRIAN GASTRONOMY'. THERE IS A SMALL UNIT WHICH IS ABOUT THE MINERAL WATERS.

Ausztriában 2001-ben 641,7 millió liter ásványvizet palackoztak.² Az egy főre vetített éves fogyasztás 82 liter. Az országban kedvező tendenciák figyelhetőek meg, hiszen a fogyasztás és termelés évek óta stabil növekedést mutat. A csökkentett szénsavmennyiséget tartalmazó és szénsavmentes termékek aránya bevezetésük óta folyamatosan növekszik, napjainkban a teljes forgalom negyedét teszik ki. Az ásványvíz 30%-át a vendéglátás, a fennmaradó részt a kereskedelem juttatja el a fogyasztókhoz. Ausztria jelentős mennyiségben importál, a legfontosabb forrásországok Franciaország, Olaszország, Szlovénia és Németország. Az exportált mennyiség hozzávetőlegesen a behozatal negyede; a célországok Németország, Svájc és Magyarország.

A termék-innováció segítségével több új termék került a piacra: a „flavoured” ásványvíz és a „funkcional drink”. A flavoured ásványvíz természetes aromaanyagokat (gyümölcsdesztillátumokat) tartalmaz, többféle ízvariációban kapható – citrom, barack. Néhány üzemből az ásványvízhez citromlevet adnak, mely kissé zavarossá teszi az italt. Az osztrák élelmiszertörvény értelmében ezek már nem sorolhatóak az ásványvíz kategóriába, mivel készítésükhöz a széndioxidon kívül más anyag is felhasználásra került.

A funkcionális drink megjelenésére a mindent elszóró wellness-hullámmal együtt került sor. Előállításuk során a természetes ásványvizet teljesen természetes hatóanyagokkal kombinálták. Ízesített termékek, melyek csökkentett mennyiségű kalóriát tartalmaznak, a test és szellem felfrissítésére hivatottak. A táplálkozástudósok felhívták arra a figyelmet, hogy ha a napi folyadékmenyiséget kizárólag vagy túlnyomórészt

ilyen italokkal fedezzük, bizony nagy mennyiségű cukrot viszünk be a szervezetbe. Számításaink alapján ezeknek a termékeknek még mindig kisebb, hozzávetőlegesen fele akkora a cukortartalmuk, mint a limonádéknak, vagy a colatermékeknek. Kifogásolták, hogy a boltokban az ásványvíz mellé kerülnek a funkcionális drinkek és az ízesített ásványvizek, nem pedig az üdítőitalok közé, ez megtévesztheti a fogyasztót.

Ausztria uniós csatlakozása előtt, az érvényben lévő törvények alapján, ásványvizet kizárólag üvegpalackokba töltöttek. Az uniós szabályozás, melyben rögzítették a felhasználható csomagolóanyagok listáját, 1997. január 1-én lépett életbe. Lehetőség kínálkozott a könnyű, műanyagból készült palackok bevezetésére, melyek azóta is terjednek.

A piacvezető ásványvíz címért két márka vetélkedik, a Römerquelle és a Vöslauer. A szegmens többi szereplője: Alpquell, Frankenmarkter, Gasteiner, Güssinger, Juvina, Long Life, Markus-Quelle, Minaris, Peterquelle, Preblauer, Vitusquelle. A legtöbb forrás Burgenlandban tör felszínre, ezt követi Niederösterreich; mindkettő ugyanazon törésvonal mentén húzódik. Ausztriában Bécs és Voralberg tartományt leszámítva mindenütt palackoznak ásványvizet.

Römerquelle

Burgenland tartomány Edeltahl településének forrását már a rómaiak idején használták, innen a mai elnevezés és márkanév. Marcus Aurelius császár is ennek a víznek a segítségével gyógyult fel egy sebesülésből.

Az Alpok és a Kárpátok még évmilliókkal ezelőtt szétváltak. Az ekkor keletkezett törésvonal mentén napjainkban

kiváló minőségű, teljesen tiszta, ásványi anyagokban gazdag víz kerül a felszínre. Ez a tektonikus vonal a csehországi karlsbadi gyógyfürdőktől, Niederösterreich és Burgenland tartományokon keresztül egészen Szlovéniáig húzódik, ahol a Radenskat palackozzák.

A víz artézi kútból, emberi segítség nélkül kerül a felszínre.

A Római Birodalom bukása után a forrás évszázadokra feledésbe merült, mígnem 1925-ben újra hasznosítani nem kezdték. Vízét ivó- és gyógykúrákra használták. Ekkor használták először a mai elnevezését: „Római forrás”. Az ásványvíz 1974 óta piacvezető, bár az utóbbi években a Vöslauer-el azonos eredményeket produkál.

A forrás vize szulfátot, magnéziumot tartalmaz, alkalmas bébiétel készítésre és nátriumban szegény táplálkozáshoz.

Számos termékinnováció fűződik a cég nevéhez. 1978-ban elsőként vezették be a hazai piacon a csökkentett szénsavtartalmú „csendes” ásványvizet. Szintén elsőként dobták piacra ízesített ásványvízkészítményüket. 1992-ben a citromosat, rá két évre a barackos ízesítést. 1998-ban került le először a palackozósorról a cég szénsavmentes terméke, melyet egy zöldalma-mentol ízesítésű követett.

A legújabb generációt a funkcionális drink-ek képviselik, melyek már három ízben kaphatóak: Guarana, Apfelessig/Holunder (almaecettel, almalével, zöldtea kivonattal, és bodzavirággal), Birne/Melisse (citromfűvel, körtével).

A magyar piacra is exportálnak, bár termékválasztékuk még nem olyan széles, mint Ausztriában, igaz egzotikus ízesítésű ásványvizüket egyedül hazánkban értékesítik.

A felsorolt újdonságok mellett hagyományosnak számító dús, enyhe és szén-

¹Gombos Gábor: „Az osztrák gasztronómia” című dolgozatából (BGF Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskolai Kar 2002)

²A dolgozat adatai 2001-re vonatkoznak

savmentes változatokban is kapható. Termékeik 30%-ban a vendéglátásban kerülnek értékesítésre.

A cég reklámkampánya szerintem mindenképpen figyelemreméltó, inkább marketing szempontból semmint gasztronómiailag.

Az alapelképzelés egy fiatal piacpszichológus, Dr. Eva Braegger piacutatóásával indult, melyben erre az eredményre jutott: „Az ásványvíz növeli a potenciát.” Ebből született az ötlet, hogy az erotika témakörével társítsák a terméket. Ma a márka által sugallt vitalitás, erotika és ínycsók a szerelmi háromszög motívumában jelenik meg, melyet a szlogen tesz teljessé: „Az érzékiség forrása.”

Vöslauer

A Vöslauer ásványvíz 600 méter mélységű artézi kútból, emberi beavatkozás nélkül kerül a felszínre, tehát teljesen természetes. A már korábbiakban említett törésvonal mentén tör a felszínre. Alkalmas nátriumban szegény táplálkozáshoz, fluoridtartalma ideális.

A wellness trendjét kihasználva Ausztriában elsőként vezette be a szénsavmentes ásványvizet és legújabb termékét a Vöslauer Balance-t, mely a természetes ásványvízen kívül gyógyó-vénykivonatokat is tartalmaz. Ezzel a citromfű-, pitypang-, hársfavirág- és körömvirág-kivonatot tartalmazó készítményével 2000-ben elnyerte a

„Cash” kereskedelmi szaklap innovációs díját, az alkoholmentes ital kategóriában.

A termékpalettán megtaláljuk a Vöslauer prickelnd-dús, a Vöslauer mild-enyhe, a Vöslauer ohne-szénsavmentes és a Vöslauer Balance ásványvizeket. Termékeik Ausztria egész területén kaphatóak, a forgalom negyede a vendéglátáson keresztül bonyolódik.

Ásványvizüket exportálják Svájcba, Németországba, Angliába, Belgiumba, Svédországba, Kanadába, Szaúd-Arábiába, az Egyesült Államokba, készülnek a magyarországi megjelenésre is.

A gyár ásványvízen kívül Pepsi termékeket, és Almdudler gyógyó-vényes üdítőitalt is palackoz.

Egyéb palackozók és ásványvizeik

A termékek bemutatásakor előforduló megnevezések:

- „dús”, szénsavas = prickelnd, classic, sparkling, perlfrisch, aktiv, spritzig
- „enyhe”, alacsony szénsavtartalommal = frisch, mild, perl mild
- szénsavmentes = ohne, ohne Kohlendioxid

Szerző: Gombos Gábor
Budapest – Wien

Forrás/márka	Tartomány/település	Termékek	Értékesítés
Alpquell	Tirol/Münster	Alpquell prickelnd Alpquell frisch Ohne Kohlendioxid	egész Ausztriában 70% kereskedelem 30% vendéglátás
szulfát- és kalciumtartalmú, enyhe hashajtó hatás jelentkezik			
Frankenmarkter	Oberösterreich/ Frankenmarkt	Frankenmarkter classic Frankenmarkter mild Frankenmarkter Frankenquelle	egész Ausztriában 97% kereskedelem 3% vendéglátás
csekély ásványtartalmú; nátriumszegény táplálkozáshoz			
Gasteiner	Salzburg/ Bad Gastein	Gasteiner sparkling Gasteiner natur Gasteiner mild	egész Ausztria 70% kereskedelem 30% vendéglátás
ásványianyag tartalma kicsi; bébiétel készítéséhez, nátriumszegény táplálkozásra alkalmas			
Güssinger	Burgenland/ Gerersdorf-Sulz	Güssinger perlfrisch Güssinger perl mild Güssinger Zitron Severinquelle	egész Ausztria 75% kereskedelem 25% vendéglátás
sok ásványi-anyagot tartalmaz; a savanyú forrás vize bikarbonát- és nátriumtartalmú			
Juvina	Burgenland/ Deutschkreutz	Juvina aktiv Juvina mild	egész Ausztria 96% kereskedelem 4% vendéglátás
nagy mennyiségű ásványianyag, bikarbonát-, kalcium-, magnézium-, nátriumtartalmú, savanyú forrás			
Long Life	Steiermark/ Bad Radkersburg	long life spritzig long life mild	egész Ausztria 90% kereskedelem 10% vendéglátás
savanyú forrásból; bikarbonátos, magnéziumot, kalciumot tartalmazó ásványvíz			
Markus-Quelle	Burgenland/Pötsching	Markus-Quelle prickelnd Markus-Quelle mild Markus Mineral alma-citrom Markus Mineral bodza-citrom	89% kereskedelem 2% vendéglátás 9% egyéb
magnéziumot, kalciumot, kevés nátriumot tartalmaz			
Minaris	Steiermark/ Deutsch-Goritz	Minaris prickelnd Minaris mild	Steiermark/Kärnten 90% kereskedelem 10% vendéglátás
bikarbonátos, említésre méltó fluortartalom			
Peterquelle	Steiermark/ Deutsch-Goritz	Peterquelle mit Kohlendioxid mit wenig Kohlendioxid	egész Ausztria 45% kereskedelem 55% vendéglátás
sok ásványi-anyagot tartalmazó savanyú víz; bikarbonátos, kalciumot és nátriumot tartalmaz			
Preblauer	Kärnten/Prebl	Preblauer	egész Ausztriában 80% kereskedelem 20% vendéglátás
sok ásványi-anyagot tartalmaz; bikarbonátos, kalciumot, magnéziumot, fluort, nátriumot és jódot tartalmaz, savanyú forrás			
Vitus-Quelle	Niederösterreich/ Laa an der Thaya	Vitus-Quelle Mineralwasser	Niederösterreich, Oberösterreich, Bécs, Burgenland
sok nátriumot tartalmaz			